

Тема 6. Відшкодування шкоди у кримінальному процесі

Ключові терміни та поняття до теми:

Відшкодування шкоди потерпілому, завданої кримінальним правопорушенням; цивільний позов у кримінальному провадженні; позовна заява; підстави і порядок пред'явлення цивільного позову; процесуальні засоби забезпечення відшкодування шкоди; шкода, завдана незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури та суду.

Семінарське заняття 6

1. Поняття та види шкоди, яка підлягає відшкодуванню (компенсації) у кримінальному провадженні.
2. Поняття та значення цивільного позову у кримінальному провадженні.
3. Предмет, підстави пред'явлення та порядок вирішення цивільного позову у кримінальному провадженні.
4. Відшкодування майнової (моральної) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю правоохоронних органів та суду.

Розв'язати задачі:

Під час самостійної підготовки студенти письмово вирішують запропоновані задачі. На занятті відбувається обговорення їх рішень та реферативних повідомлень.

1. В результаті нанесення Мироненку тяжких тілесних ушкоджень двома невідомими особами він втратив зір. В ході досудового розслідування кримінального правопорушення не вдалося встановити осіб, які його вчинили.

Чи має право Мироненко на відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням?

Якщо так, то хто повинен її відшкодувати та якими нормами це регламентовано?

2. 19-річний Туренко разом з 13-річним Єгоровим вчинили крадіжку автомобіля, що належав Завадському. Катаючись на викраденому автомобілі, вони, не впоравшись з керуванням, вдарилися в огорожу та пошкодили автомобіль на суму 2500 гривень. Від потерпілого Завадського надійшла позовна заява про відшкодування йому шкоди, завданої кримінальним правопорушенням.

Хто бути нести цивільну відповідальність за заподіяну шкоду?

Яким чином особа, якій заподіяно шкоду кримінальним правопорушенням, набуває статус цивільного позивача у кримінальному провадженні?

3. Керуючи автомобілем, що належав ремонтно-будівельному управлінню, Грабчук допустив перевищення швидкості і, не впоравшись з керуванням, виїхав на тротуар, де здійснив наїзд на підлітка. Протягом 23 днів потерпілий перебував на лікуванні в лікарні, потім, за рекомендацією лікарів, – у санаторії. Під час досудового провадження постало питання про відшкодування матеріальних витрат в розмірі 12000 гривень, пов'язаних з придбанням ліків, санаторним лікуванням, посиленням харчування потерпілого. Види витрат і їх розмір підтвержені відповідними довідками.

Яка шкода має бути відшкодована?

Хто вправі пред'явити цивільний позов про відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням?

Хто буде нести цивільну відповідальність за шкоду, заподіяну кримінальним правопорушенням, яке вчинив Грабчук?

Питання для самоконтролю:

1. Яка шкода підлягає відшкодуванню (компенсації) у кримінальному провадженні?
2. Хто має право на компенсацію шкоди за рахунок Державного бюджету України?
3. Які підстави для заявлення цивільного позову у кримінальному процесі?
4. У чому полягають переваги спільного розгляду кримінального провадження та цивільного позову?
5. Який порядок пред'явлення цивільного позову в кримінальному провадженні?
6. Форма та зміст позовної заяви.
7. На кому лежить обов'язок доказування цивільного позову в кримінальному провадженні?
8. Якими процесуальними заходами забезпечується відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням?
9. Які рішення може ухвалити суд щодо цивільного позову, заявленого у кримінальному провадженні?
10. Які наслідки неприбуття в судові засідання цивільного позивача і цивільного відповідача чи їх представників?

Теми рефератів, доповідей:

1. Право потерпілого на відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, у нормах міжнародного права.
2. Кримінально-процесуальні гарантії права потерпілого на відшкодування (компенсацію) шкоди у кримінальному провадженні.
3. Цивільний позов як кримінально-процесуальний засіб забезпечення прав і законних інтересів осіб, яким злочинном завдано шкоди.

Завдання для самостійної роботи:

Законспекуйте основні положення:

– Закону України від 1 грудня 1994 року “Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду”;

– Рішення Європейського суду з прав людини у справі “Третьяков проти України (заява №16698/05) рішення від 29 вересня 2011 року – режим доступу – http://court.gov.ua/sud0190/about/sudova_praktyka/tretyakov/